

## 54 ANTICII MANLII SEVERINI BOETII

Unde <sup>a</sup> haud injuriā <sup>27</sup> tuorum quidam familiarium <sup>b</sup> quæsivit: si quidem Deus, inquit, est, unde <sup>c</sup> mala: bona verò unde, si non <sup>d</sup> est? Sed <sup>28</sup> fas fuerit <sup>29</sup> nefarios homines, qui bonorum omnium, totiusque Senatū sanguinem petunt, nos etiam, quos <sup>30</sup> pro pugnare bonis. <sup>e</sup> Senatuique viderant, <sup>31</sup> perditum ire voluisse. Sed num idem <sup>32</sup> de patribus quoque merebamur? Meministi, ut opinor, <sup>f</sup> quoniam me dictum quid, facturūmve præsens semper ipsa dijigebas. Meministi, inquam,

## INTERPRETATIO.

<sup>a</sup> non immerit. <sup>b</sup> ô Philosophy. <sup>c</sup> quip- | bona sine Deo esse nequeant. <sup>e</sup> Senato-  
pe quæ à Deo esse non possunt. <sup>d</sup> cùm | ribus ipsis. <sup>f</sup> ô Philosophy.

## NOTÆ.

mile videtur, quasi præter ordinarium naturæ ordinem.

27. Tuorum quidam familiarium ] Pla-  
to quidem 10. de leg. & post illum Se-  
neca hoc argumentum tractavit. Quis-  
quis autem fuerit auctor hujus dilem-  
matis: Si Deus est, unde mala? at si non  
est, unde bona? melior videtur conditio  
ejus, qui ex bonis ait, quā illius qui  
ex malis negat Deum existere: quo-  
niam quot bona, tot sunt Dei existen-  
tis argumenta: nullo autem malo con-  
jici potest Deum non existere.

28. Fas fuerit. ] Id est, liceat: fas  
enim, inquit Festus, dicitur à fando:  
quāsi fatum à diis vel fatem à decorum  
ministis Sacerdotibus: sicut ius à jubeo  
quāsi iustum à Magistratu: unde Virgil.  
1. Geor. v. 268.

Quippe etiam festis quedam exercere die-  
bus.

Fas & iura sinunt.

Cùm igitur nihil magis licitum sit,  
quām quod à Deo iustum dictumque  
fuerit, idcirco fas fuerit idem quod liceat.

29. Nefarios homines. ] Improbos. Ne-  
fandum, inquit Asconius Padianus in  
contra Verrem, est non fandum: nefari-  
um, quod sacra polluit farre pio soli-  
ta celebrari: ergo nefarij sacrilegi. At  
putaverim nefarium ab eadem esse ori-  
gine, à quā nefandum, quod vir impro-  
bus dignus non sit, qui fando celebre-  
tur: sic dicitur detestabilis quem testari  
nefas.

30. Propugnare bonis Senatuique. ] Id  
est, pro bonis & pro Senatu: Sic Teren-  
tius: mihi peccat, si quid peccat: sic vul-  
gatum illud, tibi militat aether.

31. Perditum ire. ] Non perditos ire:  
quoniam, ut grammaticè loquar, su-  
pina sunt nomina substantiva, quare nec-  
genus mutant pro diverso genere alterius  
nominis substantivi: ait enim Tullius  
madefactum iri Graciam sanguine; nec  
etiam numerum: cùm Livius dicat, la-  
trocinia iri sublatum: sed nemo hæc  
nescit.

32. De patribus. ] Senatoribus: Sena-  
tores enim dicuntur patres & astate &  
officio, ut docet Sallust. initio belli Ca-  
tilinarij: hi, inquit, vel astate vel curæ  
similitudine, Patres appellabantur. Aestate  
quidem, quod instar patrum sint natu-  
grandes: sic quippe ab astate senili dicti  
sunt Senatores, ut jam monuimus. Of-  
ficio verò, quod sicut patres filios suos,  
ita illi rempublicam curent: hos enim,  
inquit Festus, initio urbis condita Romulus  
centum delegit, ut agrorum <sup>e</sup> partes at-  
tribuerent tenuioribus proinde ac liberis ac  
pecunias dividerent. Vide, ut crescat in-  
juria Boëtio illata: nam magna est in-  
juria, innocentem Boëtiū odio haberi  
ab improbis, major eundem ab his  
revera opprimi; maxima, ab iis qui &  
astate & officio tenebantur ipsum tueri:  
sed incomprehensa & ineffabilis, ab ille-  
dem, de quibus ipse Boëtius dicitur factio-  
ne optimè meritus fuit.

## CONSOLATIONIS PHILOSOPHIAE. LIB. I.

<sup>33</sup> Veronæ <sup>34</sup> cùm <sup>a</sup> rex avidus communis exitij, <sup>35</sup> majestatis crimen  
in Albinum delatum, ad cunctum Senatū Ordinem transferre molire-  
tur, universi innocentiam Senatū, <sup>36</sup> quantâ mei <sup>b</sup> securitate periculi  
defenderim. Scis me hæc & vera proferre, & in nullâ unquam mei  
<sup>c</sup> laude jaetasse. Minuit enim quodam modo <sup>37</sup> se probantis consciencie  
secretum, quoties ostendendo quis factum, recipit famæ pretium.  
Sed innocentiam nostram <sup>c</sup> quis <sup>38</sup> exceperit eventus, vides. Pro ve-  
ræ virtutis præmiis falsi sceleris pœnas subimus.

## INTERPRETATIO.

<sup>a</sup> Theodericus. <sup>b</sup> contemptu. <sup>c</sup> quis- | nam fuerit exitus & finis nostra integratis.

## NOTE.

<sup>33</sup>. Verona. ] Verona est civitas Vene-  
tia quæ à Gallis condita, duce Bren-  
no, a quo Brenona primùm, deinde Ve-  
rona, auctore Justino 1. 20. dicta est.  
Ex hæc urbe præstantes viri orti sunt;  
ut Catullus, Julius Scaliger, & ut qui-  
busdam placet, Plinius.

<sup>34</sup>. Cum rex. ] Theodericus, qui  
erat rex Italiae.

<sup>35</sup>. Majestatis crimen in Albinum ] De  
crimine majestatis dictum est in hæc  
prosâ annotatione 19. de Albino ve-  
rò annot. 10. sicut & de Senatu an-  
not. 20.

<sup>36</sup>. Quantâ securitate periculi. ] Secu-  
ritas, inquit Philippi, est recta  
placidaque mentis, mala impendentia  
non curantis, constitutio: ut enim à  
curâ dicitur curiosus qui curâ præter mo-  
dum uitur, teste Varrone 5. de l. l. sic à  
curâ est securus, qui est sine curâ: Hinc  
securus hic est periculi incuria sive  
contemptus. Sic Virg. Æn. 7. v. 302.

Quid Syrtes, aut Scylla mihi: quid va-  
sta Charybdis

Profruit? optato conduntur Tibridis al-  
veo.

Securi pelagi atque mei.

<sup>37</sup>. Se probantis conscientia secretum. ]  
Conscientia generatim nihil aliud vi-  
detur, quām mens cùm sui tum suæ co-  
gitationis sciens: unde Tullius 3. de  
off. Cum jurato, inquit, dicenda senten-  
cia sit, meminerit Deum se habere testimoni-  
um est, ut ego arbitror, mentem suam: ut  
de etiam ut clarâ distinctaque cogni-  
tione, sic conscientia convincimur;

OMNIA

## LIB. I.

<sup>38</sup> Excepit eventus: nam excipere inter plures alias sig-  
nificationes idem est atque incertum

comprehendere: ut apud Ciceronem ad

Att. admoniti sumus, inquit, ut cavere-

mus ne exciperemur à Cesare, quod is in

eadem loca, qua nos petebamus, celerius

## 56 ANICII MANLII SEVERINI BOETII

Et cuius unquam <sup>a</sup> facinoris manifesta confessio ita judices habuit <sup>40</sup> in severitate concordes, <sup>41</sup> ut <sup>b</sup> non aliquos vel ipse humani error ingenij, vel fortunæ conditio cunctis mortalibus incerta summitteret? <sup>42</sup> Si inflammare sacras ædes voluisse; si sacerdotes impio ju-  
5. gulare gladio; si bonis omnibus necem struxisse diceremur: <sup>43</sup> præsentem tamen sententia confessum, convictum-ve punisset.

## INTERPRETATIO.

<sup>a</sup> gravioris alicujus sceleris. <sup>b</sup> ut ne unus | tentia, aut humano errore, aut misericor-  
quidem judex à communi reliquorum sen- | diā discederet.

## NOTE.

etiam, quām nos possemus ē, quō inten-  
derat venturus esset. Et apud Virgil. Aēn.  
10. v. 386.

— Nam Pallas ante ruentem,  
Dum furit, incantum, crudeli morte  
sodalit.

Ex:ipit: atque ensem tumido in pulmo-  
ne recondit.

Eventus autem Ciceroni 1. de Juv. est  
alicujus exitus negotij: unde 2. de Orat.  
Consilia, inquit, primum; deinde acta;  
postea eventus: propterea quicquid sive  
boni sive mali casu accidit, id eventus  
solet dici: quare idem Orator: qui  
scιunt, ait, quid aliis acciderit, facile ex  
aliorum eventibus, suis rationibus possunt  
providere: Virgil. Aēn. 10. v. 159.

Hic magnus sedet Aeneas, secumque vo-  
luntat

Eventus belli varios.  
Et Ovid. 2. de ponto.

Nam timor eventus deterioris abest.

39. Facinoris. ] Grandioris alicujus cri-  
minis: facinus enim à verbo facio deduc-  
itur: quamobrem est insigne aliquod  
factum sive bonum sive malum: in bo-  
num quidem partem accipitur à Sallu-  
stio, in bello jugur. Multa, inquit, &  
præclaræ rei militaris facinora fecerat: in  
malam verò à Tullio 3. offic. ab hoc,  
ait, nulla fraus, nullum facinus aberit:

atque hoc ultimo modo nunc accipitur:  
40. In severitate concordes. ] Severitas  
propriæ judicis est, quatenus hic nihil  
de supplicio, aut levitate aut affectu  
animi remittit: propterea severitati, &  
facilitas & misericordia opponuntur:  
propterea etiam qui in sua sententiâ

permanet, is perseverare dicitur. At con-  
cordes ij habentur, qui inter se consen-  
tientes unius videntur esse animi: quod  
enim, judice Tullio 1. Tusc. quibusdam  
cor ipsum animus videatur, ex hōc  
excordes, recordes, concordeisque dicuntur.

Sic Virg. Ecl. 4. v. 46.

Talia scela suis dixerunt currere fūs  
Concordes stabili fatorum Numinis Parca.  
41. Ut non aliquos. ] Voluit Auctor  
hīc notare & facilitatem & misericordiam,  
quibus severitas judicis mutari  
potest. Facilitas quidem notatur huma-  
ni errore ingenij, quod innatā suā infir-  
mitate, errantis instar, modò huc,  
modò illuc inclinatur: error enim pro-  
priæ eorum est, qui viæ ignari extra in-  
stitutum iter deflectunt: unde Virgil. 5.  
Aēn. v. 150.

Mille viis habuisse dolum, qua signa se-  
quendi.

Falleret indepresus & irremebilis error  
Misericordia verò notatur fortune con-  
ditione cunctis mortalibus incertâ: nam  
misericordia est affectio hominis adver-  
fas alterius res, ceu casus, quibus propter  
maximam fortunæ inconstantiam ip-  
se obnoxius sit, dolentis.

42. Si inflammare, &c. ] In enumera-  
randis sceleribus hæc crescit oratio:  
nam grave scelus, inflammare sacras  
ædes; gravius, sacerdotes, impio jugu-  
lare gladio; gravissimum, bonis omnibus  
necem struxisse.

43. Præsentem tamen sententia confessum  
convictum ve punisset. ] Homo judex  
sententiam non fert, nisi auctoritate  
Dei, cujus vices agit: quamobrem ille

Nunc

## CONSOLENIS PHILOSOPHIAE. LIB. I.

Nunc <sup>44</sup> quiringentis ferè passuum millibus procul moi, arque inde-  
fisi, ob studium propensus in Senatum, <sup>45</sup> mori, proscriptionique  
damnatur. <sup>46</sup> o meritos, de simili crimen neminem posse convinci!  
cujus dignitatem reatus ipsi etiam, qui detulere, viderunt: quam  
5. ut alicujus sceleris admistione fuscarent, <sup>47</sup> ob ambitum dignitatis sa-  
crilegio me conscientiam polluisse mentiti sunt.

## INTERPRETATIO.

a ab iis judicibus, à quibus damna- | rum ipsis etiam delatoribus nullum ita vi-  
murm. b o nostri judices: nullus vestrum | detur, illud ut facto sacrilegi scelere lar-  
potest convinci simili crimen; quod nimi- | vatum proponere studuerint.

## NOTE.

sententiam Deo dignam ferat necesse  
est: sicut ergo Deus neminem nisi con-  
victum damnat: sic homo pariter ne-  
minem nisi convictum damnae debet.  
Convincitur autem reus vel suā confes-  
sione, vel aliis testimoniis, quibus sa-  
tisfacere nequit; quod cum non possit  
fieri, nisi reo prælente, propterea reus  
imprimis citandus, deinde interrogan-  
dus, audiendusque, quod tamen Boëtius  
negatur: usque adeo injusta est ea, quā  
afficitur, prena.

44. Quingentis fere passuum millibus. ]  
Tantum ab urbe in quā damnatus est  
Boëtius, distabat Ticinum, ubi idem  
Boëtius inclusus detinebatur. Est au-  
tem Ticinum Insubria civitas, quam  
recentiores Papiam vocant, à Ticino  
fluvio præterlabente nomen habent.

45. Morti, proscriptione. ] Proscrip-  
tio duplicit generis etiam apud Cicero-  
nem. Alia est proscriptio rerum, quatenus hæ  
scriptiū in exilium ita relegantur, ut  
hic tuta non sit earum salus: sic idem  
Tull. pro Rosc. caute, inquit, per deos  
immortales, ne nova & multò crudelior  
per vos proscriptio instaurata esse videatur.  
Cùm autem hic Boëtius mortis proscrip-  
tionisque meminerit, idcirco locutus vi-  
detur de ultimo hoc proscriptiōis ge-  
nere. Ex quo patet Ennodium in Pan-  
gyrico regis Theoderici, oratoriæ ma-

gis hæc, quām verè dixisse: Nullus in-  
commoda proscriptionis ingemiscit.

46. O meritos, de simili crimen nemini-  
nem posse convinci: ] Quasi dicat: o Se-  
natores hujus in nos latæ sententiæ con-  
ficios ( vos enim jam nostra compellat  
oratio ) o meritos neminem vestrum  
posse convinci simili crimen; quod ni-  
mitum propensiū habuerit studium in Se-  
natū: quo nihil elegantius esse possit  
ad exaggerandam hinc magnanimitatem  
Boëtij. inde omnium Senatorum igna-  
viam.

47. Ob ambitum dignitatis sacrilegio. ]  
Quartum Boëtij crimen est sacrilegium:  
sed in quo versetur hoc sacrilegium, non  
ita manifestum est. Gallicus Boëtij in-  
terpres de la Boucherie id vitij in hōc  
versari arbitratur, quod Boëtius suffra-  
gia ad magistratum consequendum ne-  
cessaria dolo sibi conciliaverit, quod  
Latini crimen ambitus, à circumeundo  
supplicandoque; Græci οὐ ποκομένων vo-  
cant; quodque latis legibus punieba-  
tur. Alij verò, ut Thomas, & Ascen-  
sius id vitium putant fuisse, quod vul-  
go dicimus sortilegium, quo nomine vi-  
detur ut ipse Plinius 1. 28. c. 4. ad  
significandas quasdam magicas supersti-  
tiones: unde fortè pro sacrilegio legen-  
dum, sortilegio: quæ quidem opinio his  
rationibus confirmari potest. 1. enī  
iphs Boëtij temporibus, qui arte qua-  
dam, ut præstabat Boëtius, ceteris  
præstare videbantur, hi non raro artis  
magica accusabantur: testis Cassiodo-

H

## 58 ANICII MANLII SEVERINI BOETII

Atqui & <sup>48</sup> tu <sup>a</sup> insita nobis, omnem rerum mortalium cupidinem de nostri animi sede pellebas, & sub tuis oculis sacrilegio locum esse fas non erat: instillabas enim auribus cogitationibusque quotidie meis Pythagoricum illud <sup>b</sup> ἔπειθε θεῷ. Nec conveniebat vilissimorum me spirituum præsidia captare, quem tu in hanc excellentiam componebas, ut consumilem Deo faceres.

## INTERPRETATIO.

<sup>a</sup> Philosophia. <sup>b</sup> sequere Deum.

## NOTÆ.

rus 1. 4. var. ep. 22. & 23. ubi Basilius & Prætextati hujus criminis accusatorum causa quinque Senatorum judicio committitur, ut nec opprimantur innoxii leges evadant criminis. 2. quibus argumentis se Boëtius de ejusmodi crimen purgat, hac tantam non habent pro democopia, quantam pro sortilegio virtutem; ut itatim videbitur. 3. non tam ambitus, quam sortilegi crimen in Philosophiam refundi potest: quandoquidem prius etiam ignariorum; posterius non nisi doctorum dicebatur esse. At qui hoc ipso, inquit Boëtius postea, videbimus affines fuisse maleficio, quod tuus imbuti disciplinis, tuis instituti moribus sumus.

Verum, inquis, crimen *ambitus* recte dicitur *sacrilegium*: quod hoc violentur leges, & sacramentum, sine quo ad Magistratus antiqui non petvenire solebant. Crimen vero *magia* non ita benceditur *sacrilegium*. At, inquam, primum si legendum fuerit pro *sacrilegio*, *sortilegio*, ut fortè legendum; hoc difficultas nulla est. Deinde *sortilegi* non minus, quam *ambitus* crimen violantur leges & sacramentum, quo nimis aquis lustralibus iniciati malos Genios ejuravimus: hinc Cassiodorus prædicta epist. 22. versari, inquit, non licet in magicis artibus, temporibus Christianis. Postremò *sacrilegus*, unde *sacrilegium*, dicitur quasi sacra legens sive furans: legere enim etiam furari est: unde Virg. Ecl. 9. v. 21.

*Vel qua sublegi tacitus tibi carmina nuper.*  
Sed qui prædictæ superstitioni vacat,

is cultum Deo debitum furatur. Nunc videnda arguenda, quibus illud crimen Boëtius purgat.

48. *Tu insita nobis.*] Primum argumentum, quo Boëtius se à prædicto purgat crimen, desumitur ex parte ipsius Philosophiae, qua menti humanæ insita, hanc ita se jungit à rebus caducis, ut eamdem conjungat cum rebus perpetuis, non iis quidem vilissimis, sed eorum uni & primæ, nimis Deo, cuius similitudinem habet. Est quidem Philosophia menti humanæ, id est *nobis insita*: quia tota versatur in cogitatione, cognitione scilicet clara & distincta, & judicio quod hæc cognitione fundatur: cogitatio autem optimè dicitur qualitas mentis humanæ, sive *nobis insita*. Eadem Philosophia mentem humanam se jungit à rebus caducis, hoc est, omnem rerum mortalium cupidinem de nostri animi sede pellit: quoniam omnibus moderatur mentis affectibus, adeoque huic præsertim rerum caducarum cupiditatibus, quæ & homines reddit cacos apud Ciceronem, & radix omnium malorum est apud A postolum 1. Tim. 6. Ipsa Philosophia mentem humanam conjungit cum rebus perpetuis: ut videlicet parte illâ, cum quâ mens humana, instinctu Philosophiae, societatem init, æternum perseverante, æternus esse possit amor, eternaque idecirco illa, quæ illius amoris comes est individua, voluptas. At Philosophia non finit mentem humanam sic adhærere rebus perpetuis creatis, quas malos Genios vocamus, ut sub ejus oculis sacrilegio locus sit: instillat enim auribus cogitationibusque quotidie no-

## CONSOLATIONIS PHILOSOPHIÆ. LIB. I.

49. Præterea <sup>a</sup> penetral innocens de mus, honestissimorum <sup>b</sup> cœtus amicorum, sacer etiam Symmachus sanctus, & aequè ac tu ipsa reverendus, ab omni nos hujus criminis suspicione defendant.

## INTERPRETATIO.

<sup>a</sup> locus interior secretiorque. <sup>b</sup> societas.

## NOTÆ.

bris Pythagoricum illud ἔπειθε θεῷ sequente Deum, quod etiam habetur Deuteronomio 13. Dominum Deum vestrum sequimini, & ipsum timete, & mandata illius custodite, & audite vocem ejus: ipsi servietis, & ipsi adhærebitis. Denique cum Philosophia hominem faciat Deo consimilem, non quidem corpore, quemadmodum expressit Virgilius: os humerosque Deo similis: Deus quippe est corporis expersus: sed mente; efficiens scilicet ut mens nostra instar Dei cogitans nec erroribus nec virtus indulget; propterea eadem Philosophia mentem nostram ita conjungit cum Deo tanquam cum primo veritatis virtutisque magistro, ut non conveniat vilissimorum nos spirituum præstria captare. Vilissimi autem illi spiritus sunt mali Genii, quorum ope homines quidam perdit mira præstare creduntur, non solum à Christianis, docente sapientiæ sacro texu; sed etiam ab ipsis paganis. Unde Virg. Ecl. 8. v. 69.

*Carmen vel cœlo possunt deducere lumen:*

*Carmenibus Circe socios matavit Vlysses:*  
*Frigidus in pratis cantando rumpitur angus*

Horat. Epod. od. 17.

*An qua movere cereas imagines,*  
*Vt ipse nos curiosus, & Polo*  
*Deripere lunam vocibus possim meis.*  
*Possim crematos excitare morinos*  
*Desiderique temperare poculum.*

Ovid. & alij.

49. *Præterea penetral.*] Alterum argumentum, quo Boëtius se purgat à prædicto crimen, accipitur ex virtute præstanti domesticorum, amicorum, & affinum, cum quibus idem Boëtius antiquam habuit necessitudinem. Cum enim virtus & vitium ita sint contraria ut nulla esse possit virtutis vitijque

Hij

Sed ô nefis! illi verò de te tanti criminis fidem capiunt, atque hōc ipso videbimus affines fuisse maleficio, quod tuis imbuti disciplinis, tuis instituti moibus sumus. Ita non est latis nihil mihi profuisse tuam reverentiam, nisi ultro tu meā potius offensione lacereris. At verò hic etiam nostris maliis cūmulus accedit, quod existimatio plurimorum non rerum iusta, sed fortuna spectat eventum, eaque tantum judicat esse provisa, quae felicitas commendaverit. Quo sit, ut existimatio bona prima omnium deserat infelices.

## INTERPRETATIO.

a tu ô Philosophia nostra es criminis occasio. b plures fortuna veluti aſſentientes, non ut iudicandum, ſed ut à fortunā iudicari videtur, iudicant de merito.

## NOTÆ.

ep. 51. eundem regem Symmacho iterum ſcribentem dixisse Symmachum Romanam decorataſſe domum pulcritudine, tum etiam ex Prifciano Cælarienſi l. de ponderibus & mensuris; & Ennodio quibus dicitur ille Symmachus omni virtutis luce fulgere, & ceteris tanquam virtutum exemplarē propori posse. Propreteca Philosophia inſra l. 2. pro. 4. vigeat, inquit, incolumis pretiosissimum generis humani decus, Symmachus ſocer.

50. De te criminis fidem capiunt. ] Id eſt, propter te, ô Philosophia, tantum ille crimen de me credunt: ſic enim Seneca: majora monſtra veris vix capiunt fidem: ſic ipſe Virgil. Aen. 5. v. 80+.

Hic priuim fortuna fidem mutata novavit.

51. Quod tuis imbuti disciplinis ] Solent nimirum iij, qui aut præcipitatione aut præjudicio iudicant, temerarium de iis quae ipſi ignorant, proferre iudicium: quemadmodum S. Judas in ſuā epift. his expellit verbis: quacumque ignorant, blaſphemant. Sie ignara plebecula infoſitos motus eorum, quos aut ſortiarios aut lyceanthropos vocat: qui ſæpius perturbati cerebri aut laſta imaginationis ſunt, malis Geniis refert acceperos. Sic nonnulli existimarent artem conficiendi auii à Dæmonibus eſſe, ut ait Delrio diſquiſ. mag. l. 1. Sic Galenus 2. de diſ. feb. c. 7. & cap. 10. de ſimpl. med. fac. de ſemetiſpo locutus ait ſe propter ſingularem ſuam eruditioñem poſitum

52. Exiſtimatio luvimorum. &c.] Scilicet pluriſi iudicando, non cogitatione clarâ & diſtinctâ, quae in nobis eſt prima veri iudicij regula, ſed præcipitatione & præjudicio feruntur: ſic quod amore diuitias, odio paupertatem proſequantur, de diuitiis bonam; de pauperibus verò malam habent existimationem: ſic amici Job, quod hunc viderent calamitatibus opprefſum, eundem iudicant improbum: quo ſit, ut exiſtimatio bona prima omnium deserat infelices: hiñ vulgus, quae felicitas commendaverit, ea tantum iudicat eſſe prudentis.

53. Eſſe provifa ] Ab homine: Solet quippe vulgus ab eventu prudentiam

Qui nunc populi tumores, quād diſsonā, multiplicesque ſententiæ, piget reminisci. Hoc tantum dixerim, ultimam eſſe adverſā fortunā ſarcinam, quod dum iuſteris aliquod crimen affigitur, quæ perferunt, meruiffe creduntur: & ego ſi quidem bonis omnibus pulſus, dignitatibus exortus, existimatione fœtatus, ob beneficium, ſupplicium tuli. Videre autem video neſarias ſceleratumſ officias gaudio latitiaque fluitanteis: perdiuſſi num quemque novis delationum fraudibus imminentem: jacere hominos, nostri ſcribimus terrore prostratos: flagitiosum quemque ad audendum quidem facinus impunitate, ad efficiendum verò prämiis invitati: insonteis autem non modo ſecuritate, verum ipsa etiam deſtione privatos. Itaque libet exclamare.

## INTERPRETATIO.

a de Boëtio. b aliis damnantibus defendentibus aliis de plebe viris. c onus. d domos. e intentum. f innocentes.

## NOTÆ.

hominis ita infere, ut cujus videt extum infelicem, hunc malè adeoque imprudenter incipitſ negotium concludat: id quidem ſibi objicit Ovidius, ſed idipſum ſtatim refutat.

Exitus acta probat: caret successibus opto. Quisquis ab eventu facta notanda putat.

54. Qua perferunt, meruiffe creduntur.] Quod nimirum prädicti homines viderint quosdam propter ſua ſcelera justè punitos fuſile, idcirco hōc präjudicio duci, quoſcumque vident propter delatum crimen affigi, hos iudicant qua perferunt, meruiffe. Sed id temeritatis eſt: cum enim homo iudex tam injuſtitia, quam iuſtitia eſſe particeps, idcirco ſuſtinenda aſſenſio de cauſis miſeriarum, ne präcipitet iudicatutus.

55. ſceleratorum officinas.] Officina ſic dicta quaſi opificina, quādā eſt domus pars, in quā opus fit: unde diſſert ab apotheca, in quā ſervatur, & à tabernā, in quā venditur opus jam factum. Domus igitur vel etiam mentes impiorum hominum, in quibus cauſa adverſus Boëtium per ſummam malitiam facta eſt, non ab te vocantur officine.

56. Gaudio latitiaque fluitantes.] Sicut

enim vas p̄a liquoris copiā effluere ſive exundare dicitur: ſic mens p̄a gaudij copiā fluitare dici potest: nam animus, inquit Terentius, luxuria & laſcioꝝ diſfluſ; quodque latius atque uberiū excreſcit, id effluere dicitur Virgilio 2. Geor. v. 36.

Inde ubi jam validis amplexa ſtirpibus ulmos  
Exierint: tunc ſtringe comas; tunc brachia tondere.

Ante reformatum ferrum: tunc denique aura  
Exerce imperia & ramos compere fluentes.

57. Perditissimum fraudibus imminentem.] Impunitas enim perditorum, ſimilium hominum fraudes parit.

58. Lacerare bonos.] Quia, ut dicitur Lucae 23. ſi in viridi ligno hac faciunt, in arido quid fieri? ſi tantus tantaque virute prädictus Boëtius tam malè excipiat, quid sperare poſſint ceteri viri cultores?

59. Discriminis terrore.] Discrimen idem eſt quod periculum: ſicut enim crinis eſt à Græco xp̄iav, quod proprie eſt dirimere; ſic discriminem eſt à daxp̄iav, quod etiam dirimere eſt ſive

separare: unde capillos à se invicem distinctos vocamus discriminatos. Claudian. de Nupt. Hon.

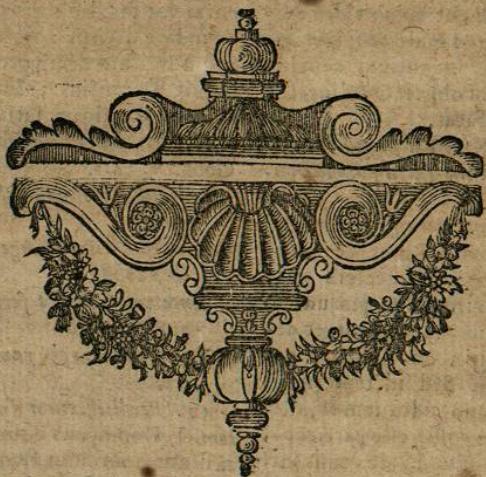
Hac morsu numerosi dentis  
eburno

Multifidum discriminat arat.

Atqui quo periculo aliquis jactatur,  
hōc à cæterorum hominum cœtu videtur  
sejungi.

Cæterum Boëtius paucis hī resumit  
suas calamitates, eatum caufam, &  
qua ex his consequuntur mala. Cala-  
mitates sunt 1. quod bonis omnibus sit

pulsus. 2. quod dignitatibus exutus.  
3. quod existimatione fœdatus. Causa ca-  
lamitatum est multiplex ejusdem Boë-  
tij, in Senatum præcipue, beneficium,  
pro quo supplicium tulit. Mala qua ex  
his consequuntur, sunt primum quod  
sontes impunitate non modò ad male de-  
ferendum; sed etiam ad audiendum, imò  
ad efficiendum quodlibet facinus feran-  
tur: infantes verò & securitate & de-  
fensione priventur. Itaque libet exclamare.



## METRUM V.

QUOD à Pindaro vocatur Pindaricum. Est autem carmen constans ex  
quo genere versuum, quorum quilibet tetrameter, sèpius spondeum, ana-  
pæstum, dactylum, & spondeum habet: sed his legibus neglectis, id  
unum curat Boëtius, ut sint quatuor pedes.

## ARGUMENTUM.

BOËTIUS, consideratâ lege constantissimâ, quâ Deus alter-  
nas Lunæ, Veneris, dierum, tempestatumque vices regit,  
miratur solum hominem ita videri legibus solutum, ut præpo-  
stero veluti ordine & impiis prospéra, & piis adversa contin-  
gant: tum rogit Deum, ut his tandem dare velit finem.

O Stelliferi conditor orbis,  
Qui perpetuo nixus solio,

## INTERPRETATIO.

O Deus creator cœli stellati, qui consi- | dens in solio sempiterno, convertis ip-

## NOTÆ.

1. *Stelliferi orbis.*] *Cœli*: Cœlum enim, etiam judge Tullio, duplicitis est generis. Alterum aërium, in quo nubes, imbre, ventique coguntur. Alterum stelliferum, quod à domiciliis nostris altissimum, omnia cingit & coërcet, extrema ora & determinatio mundi. De hōc autem secundo cœli genere ideo nunc loquitur Boëtius, quod dicturus sit de legibus, quæ cùm in inferioribus corporibus, tum etiam in astris observantur, quas qnidem leges Deus ipse statuit à primo momento, quo hæc corpora condidit: propterea Deus nunc cogitur, ut conditor.

2. *Qui perpetuo nixus solio*] Solium generatim est sedes, in quâ plures si- mul considerare nequeunt: *Solia*, enim,

inquit Festus, appellantur sedilia in quibus non plures singulis possunt sedere: quasi solium dicatur quod solum unum capiat. Speciatim verò solium est sedes regia vulgo *un Thrône*, sic accipitur à Virgil. *Æneid.* v. 169.

*Imperat & Solio medius confedit avito.*  
Deus autem nunc spectatur, quatenus est rex: unde versu 27. dicitur *merito rector cohibere modo*; & vers. 46. *Rapido rector comprise fluctus.* In hōc au- tem regnum Dei differt à cæteris, quod hæc mutationi sint obnoxia, illud verò æternum sit & immutabile: quare nunc dicitur *perpetuum*, cui fayet illa vocis interpretatio, quâ *solum* dicitur *sedes solida*; ut terra, quod *solida* sit, ap- pellatur *solum*.